

Nr.5791/04.08.2023

GUVERNUL ROMÂNIEI

În atenția domnului Prim - ministru ION MARCEL CIOLACU

Stimate domnule Prim – ministru,

Întrucât în spațiul public circulă un material denumit *Proiect de Ordonanță de Guvern pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal și alte măsuri financiar – fiscale*, ce cuprinde propuneri de măsuri fiscale cu impact major asupra profesiilor liberale, în general, supunem atenției dumneavoastră următoarele aspecte care afectează considerabil desfășurarea activității de notar public, precum și a organizației profesionale a acestora.

1. Referitor la propunerea de modificare a art. 170 alin.(1) din Codul fiscal - Baza de calcul a contribuției de asigurări de sănătate datorate de persoanele fizice care realizează veniturile prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b)-h):

„(1) Persoanele fizice care realizează veniturile prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b), datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate, pe fiecare sursă de venit, din activități independente, la o bază de calcul egală cu venitul net anual realizat/brut sau norma anuală de venit, respectiv norma anuală de venit ajustată, după caz, stabilite potrivit art. 68, 68^{^1} și 69, după caz. La determinarea bazei anuale de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate nu se iau în considerare pierderile fiscale anuale prevăzute la art. 118.”

Potrivit legislației în vigoare, baza de calcul a CASS (contribuția de asigurări sociale de sănătate) pentru veniturile din anul 2023, este următoarea:

a. în cazul veniturilor realizate cuprinse între 6 și 12 salarii minime brute pe țară, baza de calcul a CASS o reprezintă nivelul a 6 salarii minime brute pe țară;

b. în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 și 24 de salarii minime brute pe țară, baza de calcul a CASS o reprezintă nivelul de 12 salarii minime brute pe țară;

c. în cazul veniturilor realizate de peste 24 de salarii minime brute pe țară, baza de calcul a CASS o reprezintă nivelul de 24 de salarii minime brute pe țară.

Până la data de 25 mai 2024, persoanele care obțin venituri din activități independente, în speță, notarii publici și ceilalți membri ai profesiilor liberale, vor calcula procentul de 10% aferent CASS pentru acel plafon în care se încadrează în funcție de veniturile totale înregistrate în anul 2023.

Conform propunerii aflate în discuție, notarii publici, alături de ceilalți membri ai profesiilor liberale, vor datora CASS în procent de 10% la venitul obținut.

Dacă o asemenea propunere s-ar materializa prin adoptarea proiectului de act normativ, acest fapt ar duce la creșterea poverii fiscale pe care o suportă membrii profesiilor liberale, situație care s-ar putea reflecta într-o majorare a costurilor serviciilor furnizate, răsfrângându-se în mod indirect asupra cetățenilor, beneficiari ai serviciilor acestora.

Prin urmare, Uniunea Națională a Notarilor Publici din România **susține menținerea sistemului actual de calcul a CASS (contribuția de asigurări sociale de sănătate), în sensul plafonării bazei de calcul a acesteia.**

2. Referitor la propunerea de modificare a art. 51 alin. (1) din Codul fiscal:

„(1) Cotele de impozitare pe veniturile microîntreprinderilor sunt:

a) 1%, pentru microîntreprinderile care realizează venituri care nu depășesc 300.000 lei inclusiv și care nu desfășoară activitățile prevăzute la lit. b) pct. 2;

b) 3%, pentru microîntreprinderile care:

1. realizează venituri peste 300.000 lei;

*2. desfășoară activități corespunzătoare codurilor CAEN: 5821 - Activități de editare a jocurilor de calculator, 5829 - Activități de editare a altor produse software, 6201 - activități de realizare a softului la comandă (software orientat client), 6209 - Alte activități de servicii privind tehnologia informației, 610 - Restaurante, 5621 - Activități de alimentație (catering) pentru evenimente, 5629 - Alte servicii de alimentație n.c.a., 5630 - Baruri și alte activități de servire a băuturilor, **6910 Activități juridice, pentru activități ale notarilor și avocaților**, 8621 – Activități de asistență medicală generală, 8622 - Activități de asistență medicală specializată, 8623 - Activități de asistență stomatologică, 8690 - Alte activități referitoare la sănătatea umană”.*

Pentru considerentele expuse în cele ce urmează, Uniunea Națională a Notarilor Publici **nu susține propunerea de introducere a notarilor publici, din punct de vedere fiscal, în categoria microîntreprinderilor:**

Organizarea și desfășurarea activității de notar public este guvernată de dispozițiile Legii nr.36/1995 a notarilor publici și a activității notariale care la art.3 și art.4 prevăd următoarele:

Art. 3. - (1) Notarul public este investit să îndeplinească un serviciu de interes public și are statutul unei funcții autonome.

(2) Pe teritoriul României funcția de notar public se organizează și se exercită numai în condițiile prezentei legi, în cadrul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România, denumită în continuare Uniunea, și al Camerelor Notarilor Publici, denumite în continuare Camere.

(3) Funcția de notar public se exercită numai de către notarii publici membri ai Uniunii, organizați în cadrul Camerelor.

(4) În exercitarea profesiei și în legătură cu aceasta, notarul public este protejat de lege.

(5) Constituirea și funcționarea de forme de organizare a profesiei de notar public, altele decât Uniunea și Camerele, sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare a oricăror altor forme de organizare sunt nule de drept.

Art. 4. -(1) Notarul public își exercită funcția într-un birou notarial. Formele de exercitare a funcției de notar public sunt: a) birou individual; b) societate profesională.

(2) În cadrul biroului individual își exercită funcția un notar public, angajați cu studii superioare și personal auxiliar.

(...)

(4) Notarii publici asociați într-o societate profesională își exercită personal funcția și răspund individual pentru activitatea lor.

(5) Notarul public nu își poate exercita funcția, în același timp, în mai multe forme de exercitare a acesteia.

Prin urmare, formele de exercitare a profesiei de notar public sunt reglementate prin norme cu caracter imperativ și sunt limitativ enumerate în textul legal analizat, astfel încât notarii publici nu s-ar putea organiza, de exemplu, în cadrul unor societăți cu răspundere limitată, în nume colectiv sau pe acțiuni, cum, spre ex, în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, se face referire la posibilitatea constituirii unui SRL, caz nereglementat în Legea nr.36/1995 a notarilor publici.

Formele de exercitare a profesiei nu reprezintă persoane civile distincte, astfel încât bunurile aduse ca aport sunt proprietatea asociaților.

În aceste condiții, având în vedere faptul că nici biroul individual notarial și nici societatea profesională notarială nu au personalitate juridică, părți în contractele încheiate în scopul exercitării profesiei rămân notarii publici, indiferent de forma de organizare în care își desfășoară activitatea.

Astfel, drepturile și obligațiile ce rezultă din profesia de notar public aparțin acestuia, potrivit legii și nu formei de exercitare a profesiei:

- **Patrimoniul profesional** este reglementat de Codul civil - art.31-33 și art.2324.

- **Formele de exercitare a profesiei nu reprezintă persoane fiscale distincte de asociați.** Conform art. 269 alin. (10) [Cod fiscal](#), „*orice asociat sau partener al unei asocieri ori organizații fără personalitate juridică este considerat persoană impozabilă separată pentru acele activități economice care nu sunt desfășurate în numele asocierii sau organizației respective*”.

- Din punct de vedere al impozitului pe venit, **calitatea de contribuabil o au în toate cazurile notarii publici asociați, nu societatea profesională**, astfel încât impunerea are loc la nivelul câștigului sau al pierderii obținute de fiecare asociat, nu la cel al asocierii.

- **Răspunderea notarului este personală** - nu s-ar putea concepe o răspundere prin intermediul unei persoane juridice, efect care ar putea fi posibil ca urmare a asimilării formelor de organizare a notarilor publici cu microintreprinderile, care au personalitate juridică.

Mai mult decât atât, asimilarea notarilor publici în ce privește cota de impozitare, cu microintreprinderile, deși aceștia nu desfășoară o activitate economică, ci un serviciu de interes public, **ar avea ca urmare înlăturarea facilităților fiscale prevăzute de Codul fiscal în vigoare și anume, caracterul deductibil al cheltuielilor prevăzute la:**

- **art. 68 alin. (4) lit. i)** „*cheltuielile ce reprezintă contribuții de asigurări sociale plătite la sistemele proprii de asigurări sociale și/sau contribuții profesionale obligatorii plătite, potrivit legii, organizațiilor profesionale din care fac parte contribuabilii*”;

- **art. 68 alin. (5) lit. q)**, „*cheltuielile reprezentând contribuțiile profesionale obligatorii datorate, potrivit legii, organizațiilor profesionale din care fac parte contribuabilii, în limita a 5% din venitul brut realizat*”;

- **pct. 7 alin. (5) lit. q)** din Normele metodologice date în aplicarea art. 68 având următorul cuprins: „*q) cheltuielile pentru pregătirea profesională și perfecționarea contribuabilului și a salariaților acestuia*”.

Eliminarea deductibilității cotei profesionale necesare pentru funcționarea entităților profesionale (Uniunea Națională a Notarilor Publici și Camerele Notarilor Publici) pune în pericol însăși existența organismelor care reprezintă profesia în temeiul legii, precum și realizarea proiectelor de dezvoltare profesională aflate în derulare sau care sunt avute în vedere pentru viitor.

În acest sens, precizăm că bugetul Uniunii Naționale a Notarilor Publici este constituit exclusiv din cota de contribuție profesională datorată de membrii săi, notarii publici.

Potrivit dispozițiilor art.53 din Legea nr.36/1995, Uniunea are atribuții de reglementare, de îndrumare, de control ale activității notarilor publici, de reprezentare pe plan intern și internațional, precum și atribuții de strategie, pentru toate aceste activități importante pentru asigurarea serviciului notarial, fiind necesare resurse financiare. De asemenea, Uniunea furnizează o serie de servicii importante pentru instituțiile statului, prin acordarea de informații, în mod gratuit, ANAF, parchetelor, ministerelor (Ministerului Justiției, Ministerului de Interne, Ministerului de Externe, etc) , instantelor de judecată și altor instituții.

Toate aceste activități sunt susținute exclusiv din sumele ce revin organizației profesionale din cota profesională a notarilor publici, care în prezent, este deductibilă fiscal.

De asemenea, cheltuielile cu pregătirea profesională continuă a notarilor publici, achitarea cotizațiilor la organisme internaționale din care Uniunea face parte (Consiliul Notariatelor din Uniunea Europeană, Uniunea Internațională a Notariatului, etc) sunt suportate exclusiv din aceleași cote profesionale ale notarilor publici, care în prezent sunt deductibile fiscal. Fără această facilitate fiscală, organizația profesională se va afla în imposibilitatea de a susține toate aceste activități, punându-se astfel, în pericol, însăși funcționarea Uniunii.

Un alt aspect deosebit de important, îl constituie necesitatea continuării demersurilor inițiate în vederea digitalizării profesiei de notar public – dezvoltarea și implementarea acestui proiect aflându-se printre prioritățile Uniunii și ale Ministerului Justiției. Trebuie menționat faptul că dezvoltarea de programe informatice, achiziționarea de servere și alte echipamente informatice, precum și pregătirea profesională efectivă în scopul utilizării eficiente a acestor programe implică costuri deosebit de mari, singura sursă din care se pot acoperi acestea, fiind aceeași cota profesională care se propune a fi nedeductibilă fiscal, prin proiectul de ordonanță.

O altă facilitate fiscală care se elimină ca urmare a introducerii notarilor publici în categoria microintreprinderilor, din punct de vedere fiscal, ar fi aceea a deductibilității contribuției de asigurări sociale plătite la sistemele proprii de asigurări sociale .

Pentru egalitate de tratament cu ceilalți contribuabili la Pilonul I de pensii, este necesară menținerea deductibilității contribuției de asigurări sociale în privința notarilor publici, în scopul realizării dezideratului sistemului nediscriminatoriu al asigurărilor din România, și anume tratament egal față de toți contribuabilii. În acest sens, precizăm că membrii organizației noastre profesionale au calitatea de contribuabili, în sistemul propriu de pensii.

Astfel, potrivit dispozițiilor **art.63 din Legea nr.36/1995:** *(1) În scopul stabilirii și acordării pensiilor și a altor drepturi de asigurări sociale ale notarilor publici se înființează, sub autoritatea Uniunii, Casa de Pensii a Notarilor Publici, denumită în continuare Casa de pensii, instituție autonomă, de interes public, cu personalitate juridică.*

(2) *Sistemul de pensii prevăzut de prezenta lege este obligatoriu pentru notarii publici membri ai Uniunii.*

(3) *Notarii publici pot contribui și la sistemul public de pensii, în condițiile legii.*

(4) *Organizarea și funcționarea Casei de pensii, contribuabilii la sistemul propriu de pensii, persoanele asigurate, contribuțiile asiguraților, perioadele de contribuție, categoriile de pensii, calculul pensiilor, categoriile de ajutoare financiare, emiterea deciziilor de pensionare, căile de atac împotriva deciziilor emise de Casa de pensii și altele asemenea se stabilesc prin lege specială. Casa de pensii are sediul în municipiul București și se înființează în baza prezentei legi și se organizează și funcționează în baza legii speciale, fără îndeplinirea altor formalități.*

Având în vedere toate aceste considerente, **Uniunea susține eliminarea, din punct de vedere fiscal, a notarilor publici din categoria de impozitare a microintreprinderilor și menținerea acestora în categoria impozitării pe venitul din activități independente, ca și în prezent.**

3. În legătură cu propunerea de modificare a art. 456 alin. (1) și a articolul 464 alineatul (1), din Codul fiscal:

La articolul 456 alineatul (1), literele c), e), g), i), m), n), o), q), s), t), u), v), w), x) și y) se abrogă, de asemenea, și la art. 464 alineat (1) literele c), e), n), o), p), q), s), t), u), v), w), x) și y) se abrogă.

Prin această prevedere se abrogă dispozițiile cuprinse la alin. (1) lit.v):

(1) Nu se datorează impozit/taxă pe clădiri pentru: (...) v) *clădirile destinate serviciului de apostilă și supralegalizare, cele destinate depozitării și administrării arhivei, precum și clădirile afectate funcționării Centrului Național de Administrare a Registrelor Naționale Notariale și la art. 464 alin. (1) Nu se datorează impozit/taxă pe teren pentru:* (...) lit. v) *terenurile destinate serviciului de apostilă și supralegalizare, cele destinate depozitării și administrării arhivei, precum și terenurile afectate funcționării Centrului Național de Administrare a Registrelor Naționale Notariale.*

Potrivit art.55 alin.(1) lit.d), din legea nr.36/1995, în cadrul Uniunii se constituie și funcționează Centrul Național de Administrare a Registrelor Naționale Notariale, care administrează următoarele registre prevăzute la art.164 din același act normativ:

a) *Registrul național notarial de evidență a succesiunilor (RNNES), în care se înregistrează cauzele succesoriale privind cetățenii români, străini sau apatrizi cu ultimul domiciliu în străinătate, de pe urma cărora au rămas bunuri în România;*

b) *Registrul național notarial de evidență a liberalităților (RNNEL), în care se înregistrează toate actele de donație, dispozițiile testamentare, revocarea lor, precum și retractarea revocării acestora;*

c) Registrul național notarial de evidență a opțiunilor succesoriale (RNNEOS), în care se înregistrează toate actele notariale referitoare la acceptarea, respectiv renunțarea la moștenire;

d) Registrul național notarial de evidență a procurilor și revocărilor acestora (RNNEPR), în care se înregistrează procurile/mandatele date în scopul încheierii de acte și îndeplinirii de proceduri notariale, precum și actele de revocare a acestora;

e) Registrul național notarial al regimurilor matrimoniale (RNNRM), în care se înscrie, pentru opozabilitate față de terți, regimul matrimonial ales de soți;

f) Registrul național notarial de evidență a creditorilor persoanelor fizice și a opozițiilor la efectuarea partajului succesoral (RNNEC), în care se înscriu, pentru opozabilitate față de terți, cererile creditorilor cu privire la creanțele pe care le au față de o persoană fizică.

g) Registrul național de evidență a măsurilor de sprijin și ocrotire luate de notarul public și instanța de tutelă.

De asemenea, precizăm că **potrivit art.161 din Legea nr.36/1995, arhiva activității notariale este proprietatea statului și se păstrează, se conservă și se predă în condițiile legii.**

Conform art.139 din Legea nr.36/1995: **În cazul în care, pentru valabilitatea în străinătate a actului notarial, este necesară supralegalizarea semnăturii și a sigiliului notarului public sau apostilarea actelor notariale, aceste proceduri se îndeplinesc de către Camera, la sediul principal ori la sediile județene ale acesteia, în a cărei circumscripție își desfășoară activitatea notarul public care a instrumentat actul, în condițiile stabilite prin regulament.**

Prin urmare, Uniunea prin entitățile ei prevăzute de lege, precum și Camerele Notarilor Publici, asigură atât instituțiilor statului, cât și cetățenilor, servicii privind eliberarea copiilor din arhive, servicii de apostilă, precum și eliberarea de certificate din registrele naționale ținute de Uniune, în conformitate cu prevederile legale.

Astfel, menținerea scutirii de la plata impozitului pentru clădirile în care funcționează serviciile menționate mai sus, aplicabilă în legislația în vigoare, ar continua să compensează parțial cheltuielile considerabile ocazionate de organizarea acestor activități, de achiziționarea și de întreținerea unor echipamente informatice, de plata salariilor pentru angajații care deservește aceste servicii, precum și pe cele ocazionate de întreținerea imobilelor în care acestea funcționează.

În final, ținem să evidențiem că notarul public și entitățile care activează în domeniul notarial, reprezintă parteneri ai instituțiilor statului, pentru care realizează mai multe activități și proceduri administrative, care presupun eforturi suplimentare, cu impact asupra necesarului de resurse umane și materiale ale biroului notarial, dintre care enumerăm:

- Calcularea, încasarea și virarea impozitului pe transferul proprietăților imobiliare (art. 111-113 Cod fiscal);

- Verificarea și înregistrarea tranzacțiilor imobiliare cu cota redusă de TVA de 5% în registrul înființat, în acest scop, de Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) (Cod fiscal);

- Completarea și transmiterea semestrială a unei declarații (Declarația 208) către ANAF cu toate actele notariale și certificatele de moștenitor instrumentate privind transferul dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile (Cod fiscal);

- Calcularea, încasarea și virarea impozitului pe vânzarea terenurilor agricole (Legea 17/2014);

- Calcularea, încasarea și virarea tarifului de publicitate imobiliară către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI) (Legea nr. 7/1996);

- Transmiterea către Birourile de Cadastru și Publicitate Imobiliară, în vederea efectuării publicității imobiliare, a tuturor actelor care privesc dreptul de proprietate și alte drepturi reale imobiliare (Legea nr. 7/1996);

- Obținerea de la Direcția Impozite și Taxe Locale (DITL) și ANAF a certificatului de atestare fiscală pentru solutionarea procedurilor succesoriale (Codul de procedură civilă);

- Raportarea către Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB) a tranzacțiilor suspecte și a tranzacțiilor în numerar (Legea nr. 129/2019);

- Transmiterea către Institutul Național de Statistică (INS) a unui chestionar care conține date despre bunurile imobile care fac obiectul tranzacțiilor imobiliare și a unui formular care cuprinde informații despre divorțul instrumentat de notarul public;

- Transmiterea către Registrul național al donatorilor de organe a datelor care vizează donarea de organe (Legea nr. 95/2006);

- Înscrierea certificatelor europene de moștenitor într-un registru special de evidență.

Stimate domnule Prim - ministru, având încrederea că veți analiza propunerile noastre, vă asigurăm de întregă noastră disponibilitate la dialog pentru lămurirea tuturor aspectelor privind impactul măsurilor fiscale propuse asupra profesiei de notar public.

Cu deosebită considerație,

Notar public

Dumitru Viorel Mănescu

Președintele Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România